

KÉLET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak

Határozott hasznú hirdetésnek az első sor 6 kr. Helyi hirdetésnek az első sor 30 kr. Nagybíró és gyakoribb hirdetésnek külön kedvezményt is nyújt a kiadóiroda.

Hirdetéseket felvesznek:

Bessen: Oppeli Alajos "Stadt" Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallischgasse 10.) Rud. Wiese Publicistische Bureau Budapest Hasenstein et Vogler hirdetés közl. irodája. Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Bessen Wollzeile 18. és Budapest szervitátor 6. sz.

Nyitási díjak

gyomond sora után 25 kr. illetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Szerkesztői szállítás:

Főttér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékesítő cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adnak vissza.

GR. MIKÓ IMRE.

Született 1805. sept. 4. Meghalt 1876. sept. 16.

Gróf Ilikó Imrének ma, folyó hó 16-dikán regeli háromnegyed nyolcz órakor megszütek kinyjai, s már örökalmát aluszsa. Ua meghalt tehát egy ember, ki nemcsak azon székelt hagyta íresen, melyet családja s baráti körében elfoglalt, hanem úrtagyott maga után széles e hazában. Mer ez ember egyaránt képviselte köztünk a hazafiságot, a hitet és az embeszeretetet. Midőn a haza egét sötétfellegek boriták el, midőn a magyar itüldelyben csak volt-nak tekintett, ndőn a villám által szétforgácsolt törzs időjára, szét volt robbantva a társadalom a politikai élet halálos dermedtségbe sett: akkor maga körül gyűjté ő azokat, kikben az elveszett szabadság feletti kétségbeesés nem volt akkora, hogy a haza jövője iránti hitüket megingassa, s a társadalmi téren gyűjté össze a szétzúzott erőlt, arra, hogy nemzeti létünk-ről életjelt adjanak.

Ó volaz, kinek sikerült ez uton a tudományt kemplomot emelni s teremteni a muzumot, melynek díszes hajlékát, s vagyona egy részét is adá — s életet adott az országnek, melyet korábbi törvényhozásunk jámbor óhaj gyanánt törvénybe ígott.

Az nyomtatás gyásznapjai alatt édes anyanyelvünk nyilvános helyen sehol, csak a színházban hallatszatott; az erdélyi magyar nemzeti színészetnek azonban ekkor csak vándor hajléka vala — felébreszté a nemzetben az anyanyelv iránti hő agaszkodást s a felébredt ragaszkodásnak erőteljes nyilatkozatot adni, ő vállalta lagára, — előljárt itt is áldozatkészségen, adakozások alapján Kolozsvártt, egy kor és nemzeti tekintélynek megfelelő llandó színházat teremtett.

A szellemi élet csak anyagi segélyre támaszkodva virágozhatik és e földmives ország anyagi jólétének főforrása, a mezőgazdaság, szerfelett primitív állapotban volt, ez ápaton segített, átlátta az erők összpontosításának szükségességét, az „erdélyi gazdasági egyesület”-et ő teremtete.

Az elnyomatás idejében teremtő szel-leme, alkotó ereje így nyilvánult az elfojtott közéletnek még szabadon hagyott szűk terén; kísérte őt a felszabadult nemzet halála ezért sirjába.

Később a nemzet küzdelmeit siker koronázta s ő a küzdő, ő ez országrész legtiszteltebb fia, a közlekedési miniszterségre lett felhiva; benne Erdélyt kívánták megtszteni. Jól ismerte ő e pálya nehézségeit s mégis rálépett, mint azon katonára, ki nem nézi az állás veszélyeit, melyeknek kitéve van, elesik-e vagy nem az előtte mindegy, csak győzzön az ügy, melynek védelmére szolgál fegyverével; — Erdélyt, az uniált Erdélyt vaskapcsokkal kötni Magyarországhoz, tűzte feladatul; a keleti pályát létrehozván, e feladatát megvalósította is. És ha ez állásból sebeket hozhatott is haza a miniszter, de tiszta szívvel, kézzel és öntudattal jött vissza az ember. Áldassék emléke!

Midőn a sorskeze csapásról csapásra sújtá; midőn keble virágait, szeretett családját tagjait egyenként látta a rideg haláltól leszakittatni; midőn egyetlen fiával nemcsak fiát, hanem nevét is eltemette: akkor sem rendült meg, mert erős volt benne a hit. Midőn most az utolsó napokban kórágyon feküdt, végtelen kínoktól marczangolva s lassu léptekkel látta a halált közeledni, készen várta azt, „kínlódom, küszködöm — ugymond — de legyen meg Uram a te akaratod, s annak teljesültét hű szolgád várja” — így várt és szenvedett, mert erős volt benne a hit.

Midőn a nyomorult hozzá folyamodott, hogy könnyűt letörölje, midőn az éhezől töle kényeret kért: letörülte a könnyeket, készséggel adott kényeret, nem nézte azt, hogy mi volt az oka a nyomornak, mi az oka az éhségnek, mert emberszeret ő volt.

Áldjuk emlékét s kérjük nemzetünk istenét, ne hagyja helyét soká íresen. És a nagy férfiai iránt oly sokszor hálátlan ország, mely nem tudta megjutalmazni az élet, jöjjön el e frissen hantolt sirhoz s tegye le rá a néma kegyelet koszorúját. Gr. Bánffy Béla.

Gr. Mikó Imre életrajza.

† Hidvégi gr. Mikó Imre valóságos belső titkos tanácsos, kir. főpohárnag, a Lipót-rend nagykeresztése, a török Medzsídje rend

napja, hogy megnyitotta kiállítási irodát, már is irgalmatlanul ostromolják őt hóboros tervekkel, tanácsokkal; egész hegyiséget képeznek ezek már asztalán, mely nagyságra már is vetekehdetik egy irodalmi lap szerkesztőségének hasonló hegy-képződésével.

Mondhatná valaki „mirevaló hát ott a sarokban az a papirkosár?” Nem megyen ez oly könnyen.

Valamint a szerkesztő nem retten vissza a sisypuszi fáradságtól azok között a hegyképződések között turkálni, kutatni, keresgélni, hátha a temérdek füzafajták között talál egy virágocskát, egy Krautz igazgató, mint a vállalat lelkiismeretes keresztülvívője is keresgél a szemét között, hátha gyöngyre akad.

Minap nála voltam. Épen e kénytelen foglalkozás között leptem meg, csak úgy izzadt a nagy munkában, baloldala a papirkosár, előtte a hegyesücsök s az asztal jobb szegletén egy csomócska rajz, levél „ezek bizonyára a gyöngyök?” kérdem a csomócskára mutatva, „igen, igen — felelt ő — olvassa el kérem ezt, itt vannak a hozzátartozó rajzok is, igen ez egy valódi gyöngy, tanácskozi fogok szakértőkkel, ez unicum tervet mindenképp valósanunk kell.”

A legnagyobb kíváncsisággal kezeimbe vevém az iratokat, az első lapon egy magasban levő léghajót láttam kötelekkel a földhöz erősítve, az ugynevezett csolnakja olyan furcsa alakú volt, mint például az, melyet a „fliegende blätter”-ben dr. Tritremmel használt repülő gépezetéhez, a második oldalon azután részletesen le volt rajzolva és írva a különös ugynevezett csolnak.

A leleményes föltaláló ajánlja fönt a magas égben egy óriási léghajón függő vastag üvegéből s vasból alkotott 120 személyt befogadó restaurant-t nyitni, mely konyhával stb.

I. oszt. tulajdonosa, volt erdélyi kincstárnok és m. kir. közmunka és közlekedési miniszter, a m. tud. akadémia tiszteletbeli és igazg. tagja, az erdélyi muzeum-egylet, a magyar történelmi társulat, az erd. ötsz. gazdasági egyesület elnöke, az erd. ev. ref. egyházkerület főgondnoka stb. stb. 1805-ben, szept. 4-én Háromszéken, Zabolán született, nagyatyja, gróf Mikes Zsigmond háromszéki főkirálybíró s nagyanyja Ugron Julianna házánál, hová édesanyja: gr. Mikes Borbára látogatására ment volt s hol néhány nap múlva meghalt; atyja: gr. Mikó György. Az anyáról árván maradtak a nagyapai házánál nagy figyelem alatt neveltek; később a nagypapa és nagypapa alsó fehérvármegyei marosújvári történelmi hírt kastélyokba költözvén ki, a gyerekek a közép és nagy-enyedi collegiumban tanultak 1813-tól 1824-ig. Imre gróf oly jelen, hogy a tanári kar az igyekezeti rovatba e jellemző osztályozást írta: társai felett kitűnő — *eminens supra commilitones*. Még ez évben törvényes gyakorlatra Maros-Vásárhelyre ment s 1825-ben a római polgári és hazai özszen jogfolyamokból és törvénykönyvekből ismét feltűnő vizsgát tett le. A kir. tábla elnöke a tudós és író: Székely Mihály március 19-ki leveleiben így ír fölőle az öreg nagyapának: „Nem tehetem, hogy az öcsém magaviseletével megelégedésemet ki ne nyilatkoztassam... Imrének igen szép készsége, s a mellette passziója a munkához, igaz Gescháftsmannnak termett mivel ember, kár volna neki egy órát is elveszteni ilyenén készsége nem használásával. Öröme lehet a méltóságos gróf urnak, s én nem kevésbé atyafiság és barátság, mint hazafiúi érzésnél fogva osztomozom örömben.” Már a királyi táblán lételeben Alsó-Fejér-, Kolozs-, Torda-vármegye, egy Maros- és Háromszék közgyűléseit meglátogatván, mindenik törvényhatóság táblábirái közvete fel; 1826-ban a kir. főkörmányszekhez tiszteletbeli jegyzővé esküdt, előbb egy évig a kezelési ágagnál szolgált a szükséges formák és kezelés megismerése végett; 1831-ben tiszteletbeli fogalmazóvá, 1834-ben tiszteletbeli titkárrá, 1835-ben tiszteletbeli udvari titkárrá lett, 1837-ben az erdélyi országgyűlés szabad választása s az udvari megerősítése következtében kir. kormányzék tanácsossá lett, 1838-ban a nagy-enyedi ev. reform. főiskola főfelügyelgondnokává, 1840-ben az erdélyi ev. reform. státus egyik közföggondnokává, választott.

Es itt szükségesnek látjuk előbb politikai pályája, irodalmi és egyesületi működése főb momentumait érinteni.

A mint előtte a kir. kormányzék tanácsossá választással a politikai pálya megnyílt, szép és jó, igazság és jog, haza és közügy iránt fogékony szíve, élénk felfogású lelke, egy szegény legény szorgalmát meghaladó munkássága, valamint le- és felfelé bizalmat ébresztő modora s megnyerő nyájassága gyorsan emelték őt a nemzet és kormány bizalmában mind fontosabb és magasabb hivatali állomásokra. Erdély egyik feltett kincse a kolozsvári nemzeti színház volt. Az 1841/3-5 országgyűlés választása közmegegyezéssel törvényalkotó biztra rá e kincset. És ő annak érdekében min-

den időben mindent megtett. 1850-ben a hatalom erőszakkal elvette, ő hivatkozott a törvényre, melyet a király megerősített s nemzeti vagyonunkat visszavítva, a színházi országos választmány az ő elnöksége alatt újra lón szervezte, annak hazafisága s az ő folytonos anyagi áldozatai 1852-ig fenntartották, akkora nemzetet részvégre hívta fel s tetemes töké gyűjtött össze; később, 1861-ben br. Kemény Ferenczel a nemesi felkelési alap (70—80,000 forint) átadását eszközölték ki a felségtől s így a színházon is tetemes javítást tétetve, egy kis elkölthetetlen töké teremtett számára s ez által jövőjét megalapította. 32 évig volt ő választmány elnöke, s az intézet főpártfogóját látta benne, az egész ország pedig tisztelettel viseltetett érte személye iránt... 1847-ben az ország választása folytán erdélyi királyi kincstárnokká lett. Ismét oly hivatal, melyet a fejedelem az alkotmány ellenére, önhatálmulag, bizalmát bíró, saját kinevezésétől függő elnökökkel szokott évek óta betölteni, azon okból, mert a kamarai összes javak és pénzek főkezelését más kezekben nem látta biztosnak. Gróf Mikó-ban ország és fejedelem egyaránt bízott. Erdélyi fejedelmi kincstárát megerősítése után azonnal átvette s általános volt a benne való megnyugvás. 1848. elején a lemondott báró Jósika Samu helyére erdélyi udvari cancellárságra hivatott, de a felségnél személyes udvarlás mellett el nem fogadhatását igazolván, felmentetett. Ugyanakkor gr. Teleki József, a kormányzó Pestre távozván, Erdély kormányát előbb mint kincstárnoki hivatalánál fogva, majd a fejedelem parancsából ő vitte. E közben október 16—17-ken a székyei nemzet az agyagfalvi törre őt nemzeti gyűlésre jött egybe. A fejedelem akarata s a nép választása ismét egyesült benne. A százezeren felüli népgyűlés az ő vezetése alatt a rend legkisebb megzavarása nélkül folyt le, s elérve lett a cél, hogy a székyei nemzet Brennus kardját a felháborodott elemek küzdelmének méregébe vethesse. 1848. decz. 12-én a névleg visszaállítva volt kir. kormányzék határozatánál fogva egy az ország szomorú helyzetét feltűntető emlékiratnak, mely a katona-uralom és az oláhok által szervezett külön kormány eredeti levelével és intézkedéseivel volt támogatva, a fejedelmi trón zsamolyához juttatása végett Bécsbe küldetett, s választ sem nyerve, az ország forradalomban léte indokából utulevel sem kaphatva, 1849. év október végéig csaknem letartóztatva, ott maradni kénytelenített. Midőn leérkezett, boldogan elhagyott házi-körét felulva találta, anyagi lelkü és szereteti neje — gróf Rhédei Mária — szülés és utána való sziv-győtrelem miatt már rég a sírban volt. A honfűl mellett családi vesztesége terhe földig nyomta.

Egy évig tartott a gyászos levertség. Felécsudva belőle, hozzáfogott önként választott nagy hazafiúi küldetéséhez, a jait és szívet minden művelt és jó hazafi elött megnyitotta, nyílt asztalokat tartott, thea-estélyein koronként jelen volt Kolozsvár, sőt Erdély értelmisége; arczán, szavaiban, egész magatartásában látszott, hogy lelket nemes gondolatok s egy nagy tétel elérésére való törekvés foglalták el. Rövid időn rá-

fordult minden jók figyelme; háza, a találkozó-sok, a hazafi eszmék és tervek, a kölcsönös értekezés és eszme-csere központjává lett; minnek következtében az egyesületi, irodalmi és társadalmi téren egy tekintélyes hazafi-pártot alakított s annak figyelemzett buzgósa s gyámolító befolyása erejével létesítette azon örökbecsű műveket, melyek mint a csillagok, a tejutúttal akként ragyogtatják be 1851-től 1861-ig terjedő pályáját, s Erdély miveltetés-történetében a legnagyobb momentumokat képezik mind-örökké. A gazdasági és biztosító egyesület új életre ébresztése, az elsőnek egy tekintélyes alaptőkével ellátása, az erdélyi magyarság központosítása s erkölcsi ereje kifejthetése végett egy önálló s Magyarországi törekvéseivel összhangzó politikát követő önálló hirlap alapítása, Debreczeni, Gyergyai, Kriza, Kacinczy s a tudomány terén kitűnő más írók műveinek megjelenítésére anyagi segélynyújtás, „Erdélyi Történelmi Emlékei” három kötet, a főnyelvéstetnek Veres, Ferencz, akkor közté fényképezés anyagi gyámoltatása által honosítása, az Erdélyben utazó tudósok, művészek, idegenek szíves fogadása, minden közügyre való adakozás, enyedi és más menekültek hajlékába fogadása s 5—6-nak haláláig tartása, az erdélyi muzeumnak 20,000 forint megerő nyári laka és kertje odaajándékozása, majdnem öt évig tartó erőteljes törekvése, több izbeli bécsi útja s tömérdek előleges költsége, szóval: vagyona, ideje és szellemi ereje nagy részének feláldozása által meg-alapítása — mind az ő névéhez vannak fűzve, vagy gondolatjuk fogamzott az ő lelkeben, vagy létesülések köszönhető az ő munkásságának. Gróf Mikó szét tette még koránt sincsenek itt mind felsorolva, de a részletezések majd egy nagyobb életrajz keretében fognak illeni, valamint odaválók 1861-ki politikai ténylei is, midőn a fejedelem őt Erdély kormányelnökévé nevezte, de a mivel az udvari cancellaria az erdélyi országgyűlésnek Szemben való összehívását rendelte el, képes volt állását dobni áldozatul, de e rendeletnek határozatán ellenszolgált; és végre oda tartozik 1867—70-ki minisztersége is, melynek egész Magyarországra nézve elvitatlanul áldásos eredménye: vasut-igényekhez ezer akadály mellett is nagy mérvű előhaladása, Erdélyre nézve pedig az Unio-törvény és Nagyvárad-Kolozsvár közötti vasutvonat megnyitása, mely által az elgyöngyült Erdély az erősb anyarsággal szoros politikai kapcsolatba lépén: mindkettőnek emelkedő megerősödése s nemzetünk befolyásának az erődn inneni földön biztosítása lón eszközölve. Gróf Mikó befolyását mindkét kérdés szerencsés megoldására tagadni lehetetlen.

Nézzük munkásságát az egyházi és protestáns nevelésügy terén. Ez tulajdonképen a papsági és tanári karé. Mikó gróf két uton gyakorolhatott befolyást: mint státus-föggondnok és a nagy-enyedi ev. ref. főtanoda föggondnok.

A státus-föggondnokot világi részről b. Kemény Ferenczel megosztva viselték, a szerint, a mint egyik vagy másik Kolozsvártt volt. Az elnöki széket senki sem töltötte be úgy mint ő; higgadságot és észlelyt közgyűlésre-tetel és gyors ügytárgyalással párosított e helyen mindig; a véleményeknek szabad nyilvánulását

Vádolt neje. Ugy van egészen, kérem, de ígértem, hogy ezentul nem szegem meg többé a kötött szerződést.

Vádolt. (néjéhez.) Ha így cselekszel, úgy jsmét szent a béke közöttünk s mi ismét boldogok leszünk, mint a milyennek oly sok ideig voltunk.

A derült jelenet megtette a hatást a bírónál is, mert fölmentették vádlottat s csupán egy kis előadást tartott neki az elnök a részség káros voltáról.

Még a tavasszal egyik levelemben megemlékeztem volt Don Carlosnak Amerikából való utazásáról, mint akkor mondták, azzal a céllal, hogy ott egy mexicói császárságot alapítson; az ottani viszonyok azonban nehezen lehettek ily tervek kedvezők, ezért a praetendens elhagyta Amerikát s Párisban bérletetett magának egy elegáns palotát (Jassy, 49 rue de la Pompe).

Ó maga nem érkezett még meg s Párisban időzik, míg folyamodványát elintézik.

A Spanyol kormány tudvalevőleg, mint lázító, gyújtogató, gyilkost körözött mindenfelé s hogy netáni kellemetlenségeknek elejét vegye, fölmodott a franciaia kormányhoz engedélyért az itten való tartózkodásra; a kormány azt annyira kevésbé tagadhatja meg, mert a száműzött Izabellának is adott menhelyet.

Neje s gyermekei már itt vannak s mutatják magukat többször az élisai mezőkön.

Ez általa bérelt palota egy gyönyörű parkban van, a széles perronon át, egy nagy előcsarnokba lép az ember, jobbra ettől egy nagy társalgó terem, még egy kisebb fehéren aranyozással díszítve, azután egy névényház s egy csinos boudoir, balra az előcsarnok-

A „KÉLET” TÁRCZÁJA.

Párisi különfélek.

Páris, sept. 12-én.

Midőrel volt határozva az 1878. évi nemzetközi kiállítás a legelső megállapodás mindjárt az volt hogy ennek felül kell mulni minden elődeit londonit, párisit (a császárság idejéből) a párisit, a philadelphiait.

Az edigi intézkedések, a kész tervek e szándékokt hazulilátásának, csakahogy a jószándék még nem kész eredmény; a kiállítás valódi bece, nagyszerűsége nem abból áll csupán, hogy fénye palotát emeljünk számára s fantasztikus parkot virul kertek közé helyezzük, a világ rendkívüli részvéte mellett, a kiállító tárgyaitakirakessége s kitűnősége által lehet csak egy kiállítás nagyszerűvé tenni; igaz, hogy Páris — mint sok tekintetben központja a világ — színház mindazon tényezőkre, melyek kiállítás nagyszerűvé tehetik, de ezen merő valósnőség s lehetőség alapján előre elhatározni, hogy az földi fogja mulni minden elődeit, az egy elbizakodottságra mutat, anynyival inkább, mert némely elődei legalább is ily kedvező föltételek mellett s körülmények között létesítettek, mint a milyennek ezen új vállalkozás örvendhet.

Midő — mint mondtam — el lett határozva, hogy ezen kiállításnak fölül kell mulni minden elődeit, boldog-boldogtalan hivatva érzi magát leleményességét e határozat valóítására szelni. Szegény Krautz, alig néhány

engedett, önterveivel nem lepte meg a gyűlések, részrehajlás nem keletkezett el nem tört az önkéntes, s ha az igazságot megismerte, az előtte és elnöksége alatt bajosan volt elfordítható. Kényes kérdések az ő elnöksége alatt rendszeresen közmegegyezésre dőltek el.

A világi és egyházi elem közötti súlyos ellenfelet, túlnyomóságot nem követelt osztály-ellenfelet, de a pápát sem engedte meg. Lefelé szabadelvű volt, a pápát és egyházmegyéket autonómiájú pártolta, de a törvény korlátain belül s ennek feltételei teljesítése mellett; felfelé a kellő tisztelet, eszély és nem lényegesen okos engedékenységgel által kívánt hatást, meghaligatást és sikert szerezni. A nagy provisorium alatt a politika semmit sem kockáztatott, sokat kívinni képes s épen ezért gyakorlatias volt. Ennek köszönhető az, hogy az erdélyi ev. reform. státus iskolai tanácsosi, állomást nyert főtanácsa canonszerű, alkotmányilag biztosított hatáskörében háborítva nem volt s iskolák a megpróbáltatás nehéz idejét szerencsésen túlélték.

Az egész erdélyi egyházkerület, de különösen Enyed és iskolája igen sokat köszön az elhunytak a többiek közt a római és görög classicusokból oly gyönyörű gyűjteményt adott egy emlékedett szellemű ajándék-lévi kísértetésben az iskolának, melynek párját keresni kell; odaajándékozta az 1848-ban az oláhoktól felprédált és elrabolt numismatikai híres gyűjtemény kipótlásul saját s szabkeli nagy értékű gyűjteményét, egy szintén nagy magyar könyvtárból mindazt, a mi az erdélyi múzeumnak megvan. Egyidejűleg a kolozsvári főtanoda felállítására 4000 forintot adott, sepi-szentgyörgyi újonnan alapított négy gimnasiun osztályu reform. iskolának alapítójához 2000 forinttal járult, a kormánynál megerősítését kieszközölte, a miért Háromszék halálfeiratában a Székelység atyjának nevezte s az új iskola élethossziglan tartó főfelügyelő gondnokává választotta.

Ez állásának századokra szóló magas szomszék emléket ép a legutóbbi napokban állította fel akkor, midőn ugyanezen tanodának 60 ezer forintot adományozott.

De szívének nemességét, jótékony lelkének nagyságát még csak azután fogjuk teljes magávalóságában megismerni, most legyen elég a fennebbi, valóban királyi adomány mellett még megemlítenünk, hogy a Kolozsvárt felállított 4000 ev. re. theologiai seminarium részére 4 ezer forintot adományozott s ez által városunk egy új, szép jövőjű intézetének rakta le alapjait. Ha volna Magyarországon ember, ki ne lett volna meggyőződve e férfúnak hazája és felekezete iránti rendkívüli szeretetéről, az meggyőződhetett volna akkor, midőn e nemes adomány megköszönése végett tettek a kórágyon fekvő grófnál látogatást. Ekkor már ő is jól érezte, hogy földi pályája végéhez ért, a fájdalom, hogy meg kell válnia hűn szeretett honából és felekezetétől, feltört kebeléből, sűrű könnyek toltak szemébe s rebegő szavakkal kötötte látogatójának szívére a közügy iránti hűséget s különösen felekezete belbékijének helyreállítását.

És ez ember, kinek élete egy az erdélyi részek életének újabbkori legeszebb napjaival, ez ember, ki személyében tudta egyenesen egy országgyűlés negyedszázados történetét, ez ember, ki szívében hordozta egy országgyűlés minden fájdalomát és minden örömet, e sokat sújtott ember, kitől a sors elvett minden boldogságot, mit megad legutolsó pókjának is, és a ki mégis hazájának adta mindazt, mivel ő birt, e tüneleményes férfiú nincs többé!

Megáll a toll kezünkben, midőn e két szót leírjuk, hogy ő nincs többé. Oh mily nagy veszteséget jelent e pár szó! Mintha a közügy épületéből kidőlni látnánk egy óriási oszlopot, mi miatt inogni látszik az egész épület. Igen, óriási oszlop volt ő s fájdalom, ha

tól van az éterem (renaissance stílus), fűdőterem (márványból) s a cselédség lakásai. Az első emeleten vannak Don Carlosnak, nejének s gyermekeinek lakosztályai. A kárpitok gazdag szürke szöveteiből vannak ezüst virágokkal decorálva.

Egyszóval Don Carlos egy kellemes szép otthonkát készített magának itten; meddig lesz itt nyugta s mikor jut ismét eszébe szerencsétlen hazáját vérről borítani, azt még bajos volna eltalálni, csak annyi bizonyos, hogy nem mond le erről, mert egész bureaux-t rendeztetett be Párisban a carlista üzemek ápolására.

Felicien Dávid már a föld alatt nyugszik, de a temetésénél előfordult sajnálatos események folytán meghurcolják még mindig nevét, hol védelmére kelve, hol pedig megróva őt állítólagos vallástalansággal.

Ő végredeletében kívánta a temetési gyászszertartásnál minden egyházi ceremóniát mellőzni.

Ő a becsületrend lovagja volt s az Institut tagja, azért az erre vonatkozó rendelet értelmében a katonaságnak hivatalosan kellett volna részt venni végítésteleiben, meg is jelent egy szakasz huszár, de midőn a tiszt megtudta, hogy civil temetés lesz, legénységével elvágtatott, mert mint mondá, ez esetre rendeletet kapott részt nem venni a gyászszertartáson.

Egyáltalában nagy botrányt idézett elő és az eset s múltán; a katonaság részéről anynyi clericalis tüntetésnek lehettünk tanui az utóbbi napokban, hogy ez bizonyára csak szégyenre válik, mert ha valaki, úgy a katonaság legkevésbé lehet hivatali ily tüntetésekre.

Mint hallom, akárjék annak idején a hadügyminisztert interpellálni, hogy rendelkezék ilyenü botrányok megakadályozására s hogy egyáltalában tiltsa meg a tábornokoknak s felsőbb tiszteknek a politikai s vallási beczeket. Br. d' Arny Sándor.

szétekintünk, nem látunk az új nemzedékből férfiakat, kik bár igyekeznének ifjú erővel állani helyre, a honnan ő kidőlt.

Adjon az ég erős nagy férfaitól oly gyors egymásutánal megfosztott, e nehéz napokban árváságra jutott nemzetnek!

— A két törvényhozás működési programjáról a „B. C.” ma a következőket írja: A magyar törvényhozás sept. 28-án ül össze, s azonnal megkezdí az érdemleges tárgyalásokat. Anyag erre van elég s Széll minster sem fog késmi a költségvetési javaslatot a képviselőháznak egy pénzügyi expozé kísértében benyújtani.

Az osztrák reichsrath, ugyane lap szerint október hó elején ülést össze, hogy mikor, ezt az osztrák ministertanács egy valószínűleg holnap tartandó ülésében fogja megállapítani.

Ez oldalról az idő rövidsége a tárgyalásokat nem fogja nehezíteni s szintígy nem áll azon némely lapok által közölt híre sem, hogy az új kiegyezés decz. 1-ével már életbe lép s a fenálló kereskedelmi szerződés novemb. végével lejár.

Csak ha a szerződés fölmondása a 9-ik év végén következett volna be, szűnt volna az meg 1877. nov. 30-án, de most a vám- és kereskedelmi szerződés 1876. decz. 31-re van fölmondva s az új kötés 1877. jan. 1-én lép életbe. A törvényhozásoknak tehát elég ideje lesz az előterjesztéseket behatóan és lelkiismeretesen tárgyalni.

A két kormány közti differenciákról szóló hírek teljesen valótlanak, csak a 80 millió bankadósságra vonatkozólag vannak ellentétes nézetek, a többi előterjesztések, még a bankjavaslat fölött is, teljes egyetértés uralkodik.

Az előterjesztés formulázásával az osztrák kormány van megbízva s a magyar előterjesztések, a szöveg egyformasága végett abból fognak lefordítani.

A jövő hét elején Tisza, Széll, Wenckheim s talán Trefort is Bécsbe mennek, az ősi ülés programját végleg megállapítani, addig már valószínűleg kész lesz az említett javaslatok német szövege s a fordítás kevés időt veend igénybe.

Ez előterjesztések közt lesz egy, mely szerint az illető törvényhozások a kormány által fölhevitatnak egy regnicoláris deputációt választani a quóta és a közös kiadásoknak új megállapítása végett.

A háboru.

A „Pol. Corresp.” szerint a török minisrtanács „nem lényegtelenül” módosította békefeltételeit. De még egészen megbízható, teljesen hiteles forrásból származó adatok nem jöttek nyilvánosságra, melyek a portának kezdetben tett békefeltételeit megismertetnék a világgal. Egyes hírlapi közlemények, kombinációkra lehet visszavezetni a porta követeléseit. Teljes biztossággal nem lehet tudni, mit akar a porta. Hivatalosan, úgy látszik, halgatni fognak a feltételekkel, míg végleg megállapítva és minden fél által elfogadva nem lesznek.

A berlini „Nordd. Allg. Ztg.” bécsi levele azt mondja, hogy a pora épen nem oly csö-

kös a hatalmak irányában. A porta már az által, hogy elfogadta Andrássy gróf reform-jegyzékét, azt bizonyította, hogy hajlandó a reformokat keresztülvinni s ebben csak a szerb és montenegrói háboru kitörése által lón megátolva. Most már ha helyre áll a béke, semmi sem gátolja a portát abban, hogy megvalósítsa a reformokat.

A levelező úgy okoskodik, hogy Szerbia és Montenegro már is eléggé meg vannak büntetve, erőteljes férfiaknak elete és jólétük pusztulása által. Nincs miért ragaszkodjék a porta még külön büntetésekhez is. Hiába való lenne, ha Törökország oly föltételeket szabna, melyeket anyagi lehetősége volna Szerbiának és Montenegro-nak teljesíteni — ilyen föltételekkel csak inkább háborura, kétségbeesett háborura ingerelné őket.

A mi a harcztérrel illeti, Csernajeft még csak most szedte össze magát. A törököknek Alexinác és Deligrád körül állítólag nincs elég munitiójuk.

Montenegróban megereidtek az esőzések, megáradt a Morava folyó s így a hadműveletek itt egy ideig lassan fognak menni.

Szerbia fővárosából írják szept. 10-ki kelettel a „Pol. Corr.”-nek:

„A törökök visszavetvén a Morava jobb partján, most a bal partól igyekeznek egész erővel a Moravavölgybe törni. Ezen utat a törökök 1813-ból ismerik. Akkor egész Belgrád jöttek és Karagorgyevicset arra kényszerítették, hogy a Dunán át Zimonya meneküljön, mire ismét restauráltott a török uralom Szerbiában. Abdul Kerim pasa is ez uton remél Belgrádba jutni. Ezen kísérelt azonban előre láthatólag meg fog hiúsulni, mert a Deligrád-Djunis-Krusevác vonal nem törhető könnyen keresztül.

Ma 200 volt orosz katona érkezett Belgrádba. Ha ily mérvben érkeznek Oroszországból fegyverfoghatók, a legközelebbi négy hét alatt akkor négy külön orosz legiót lehetend alakítani.

Szept. 8-án a törökök nyomatókos támadást intéztek Bjelinánál Alimpics ellen. A szerb előhad kénytelen volt hátrálni, mert a törökök nagy erővel törtek rá. De a Drínától szerb sereg zöme fogadta erős ágyútűzzel a törököket s kényszeríté ezek jobb szárnyát visszavonulásra.

A szerb kormányban több fontos kérdésre nézve nincs egyetértés. Újjá fogják alakítani tehát a kormányt, de nem a helyzet tisztázása előtt.

Táviratok.

Belgrád, szept. 14. Orosz önkéntesek naponta nagyobb számmal sereglenek ide, ugyanarra, hogy a táborba elég gyorsan nem szállíthatók, s ilykép Belgrádban az orosz tisztek száma naponta növekszik; noha sok orosz Szemendriában is kiszáll, s onnan egyenesen Csupriába, vagy Deligrádba megy. Az oroszok, kik magok talán nagyítólag állítják, hogy számuk Szerbiában már a 10,000-et meghaladja, mindentű nagy bosszúságot okoznak, nevezetesen a tisztek közül néhányan borozás közben nagy úrsaság előtt kijelentették, hogy Szerbia leghelyesebben cselekednék, ha a gyáva Mi-

— Annál jobb! — kiáltott fel Pickering.

— Nem valami fényes ajánlat az részemről, mit én tehetek oly nőnek, minő ő és bármily nehéz is réám nézve a várakozás, érzem, hogy miveltelenség volna tölem, igen siettetni a dolgot.

— S mit mond esküd megszégéséhez? Pickering sokkal szerelmesebb volt, sem-hogy lelkifurdalást tettenne.

— Azt mondja — választott határozott hangon — hogy sokkal inkább szeret, mint hogy bátorsága volna azért elitélni engem. Ő is beismeri, hogy jogom van boldognak lenni.

Mindez kezdett bosszantani. Nem ily eredményt vártam kiszámított fecsegésem után; de most már nem segíthetem többé. Egyebet nem tehettem, mint azon jó tanácsot adni barátomnak, hogy vigyázzon, nehogy megártson neki az igen nagy felhevülés.

Másnap reggel e levelét kaptam.

„Kedves barátom, teljes reményem van boldoggá lenni. E perczen indulok Wiesbadenbe, hol meg fogom tudni sorsom eldőlését. Blumenthal asszony ott akar időzni néhány napot s megengedte, hogy elkísérjem őt utjára. Azt hiszem, előre is szerencsét kívánhatok nekem.

Te leszel az első, kivel tudatom a boldogító hírt.”

„P. J.”

Két nap múlva a mint asztalhoz ültem az éteremben, tányéromon egy levelet találtam, melyen a wiesbadeni postabélyeg volt látható, csak e néhány szót tartalmazta.

„Boldog vagyok, ajánlatom ez előtt egy órával elfogadtatt. Képzeld el örömet! Alig birom hinni, hogy én vagyok a te régi P. Jenő.”

(Folyt. köv.)

lánt a fejedelemségről letenné, és a hős Csernajeft fejedelmül választaná, és ez nagy fel-tűnést s rozsvórt csinált. Ezen nyilatkozat jelenleg a legnagyobb hozzájárulással mindenütt colportáltatik.

Belgrád, szept. 14. Itt azt állítják, hogy Kerim pasa e hó 11-ikén Csernajeft két napi fegyverszünetre szölyította volna fel, de ez megtagadta azt. A románai kormány egy hivatalos közleménye ostentativ colportáltatik, mely szerint Románia az oroszoknak átutazást, valamint fegyverek és háboru készletek átszállítását országán megengedi. Mirko-vics Uzun ezredes mint kormánybiztos küldött a nyugati hadsereghez, hogy Alimpics működését ellenőrizze.

Vid din, szept. 14. A török seregek rövid harc után a Moravát Alexinác és Deligrád közötttektintélyes erővel áthatolták, s most a folyón egy újabb hidat vernek.

Pera, szept. 13. A porta notificált békefeltételi valószínűleg még e héten hivatalosan közölni fognak az itteni idegen diplomatiával. A békefeltételek, officiosus hírek szerint úgy vannak szerkesztve, hogy azokat Szerbia elfogadhatja és teljesítheti is. A békefeltételek csak kétféle garantíát fognak tartalmazni, először, hogy Szerbia souveránje elleni felkelésének ismétlődése megakadályoztassék, és másodsor, hogy a békefeltételek keresztül-vitele biztosítottassék. Ezeknél fogva a porta Belgrád állandó megszállását fogja követelni, ellenben három másik szerb erő csak ideiglenesen fogja megszállatni, addig t. i. mig Milan a békefeltételeknek eleget tett. Az utóbbi-nak azután személyes hódolatát kell kifejeznie a szultán előtt. Továbbá hatalmának a skups-tina előjoga javára leendő megszorítása fogja követeltetni.

Konstantinápoly, szept. 13. A nagy tanács a szultán parancsára ma összehívatik, hogy a békefeltételek felett tanácskozzék. A tanácskozmány eredménye holnapután előtt aligha fog a hatalmak képviselőivel hivatalosan közölni, mert a mielőtt a diplomatiával közölnének felülvizsgálat és jóváhagyás végett a szultán elé terjesztetik. A szultán személyes részvételét igen figyelemre méltónak tartják és tudni vélik, hogy ő a békefeltételek szelidítésére van hangolva. Annyi áll, hogy a nagy tanács azon utasítást kapta, hogy az eredeti igen messze menő követeléseket modificalja és inkább a biztosító hatalmak nézeteivel összhangzatba hozza.

Páris, szept. 13. Rosetti, a románai képviselőkamara elnöke ide érkezett, hogy a francia kormánnyal hazájának magartatása végett értekezék. Ugyanis Bukarestben Oroszország tervei és az ottani orosz konzul nyilatkozatai miatt nagy nyugtalanság uralkodik. Rosetti Decazes herczeghez azon kérdést intézte, hogy utazzék-e hozzá Vichybe, mire a francia miniszter azt felelé, hogy az ügy fontossága megkívánja, miszerint a Párisban tárgyaltaassék. Decazes herczeg ennek folytán ide érkezett, és Rosettit holnap fogadandja.

Magyar lapok szemléje.

A „Kelet Népe” az egész országban uralkodó tespedést, a leprapragmansabban látja kifejezésre jutva a fővárosban. Nemsokára a fővárosi bizottság tagjainak fele lelép azon helyről, hová őket polgártársaik bizodalma helyezte s ime, midőn a fővárosi lakosságra nézve a legfőbb érdekek forognak fén, akkor a választók összeírására meghatározott termek üresek. Azt mondják az összeíró bizottságnak ferde eljárása okozza e közönyt s hogy a választók összeírásánál bosszantó nehézségek támasztatnak. E szűgyenletes állapot ellen, mely már tűrhetetlen, óhajtaná, hogy mint egy ember szólaljon fel a főváros polgársága. A kormány, mely nem segít a bajon, megérdemelné, hogy pellen-gére állíttassék az egész ország s minden értelmes ember guynos habotájára.

A „Pesti Napló” azon véleményben van, hogy míg a közmivelődés a keleten erős gyökeret verhet, a török uralom fentartása az európai államrend érdeke. Maga Gladstone beszédében a török ellen már nem foglal el oly kihívó álláspontot, mint rópiratában; a töröknek Európából való kiűzetésétől visszariad s bár a dunai tartományok s Bosznia, Herzegovina felett csak a névleges török uralmat akarja elismerni, a dolog lényegében mégis csak a bolgár kegyetlenségek megtartása s bizonyos reformok mellett szólal fel. E kívánnak s a magyarországi fel fogás közti nincs lényeges eltérés. Törökország integritásának föltétele mellett minden egyéb reformtervet vitathatónak tart s ha ezekre kerül a sor, Európa meg fog győződni, hogy Magyarországon a közvélemény csak a felett vetelkedik, hogy a reformok mily mérvre biztosíthatja leginkább a kelet népeinek előhaladását s mily garantíák óvhatják meg azokat a leghatározottabban az új s a töröknél sokkal terhebb szolgaságtól, a mely az orosz protectoratussal jár.

Az „Ellenőr” azt hiszi, hogy azon légvárak, melyeket a kezdő politikus Bretianu maga és nemzete elé rajzolt, a ködbe foszlottak s zét; e helyett Bretianu Románia ministerel-

nöke most a két állam közti barátságos érzelmeket tolmácsolá Magyarországi királyi előt, szavait, melyeket a mlban saját hazájában sem értettek meg, ma őt ország népe érzi át s ebből örömmel constálja azt, hogy van egy nemzetközi nyelv, z pedig az, melyet az államok és nemzetek éseke ad a kormányfiak ajkára, melyet a hia boldogsága megöret mindenkivel. Magyarország királyi, midőn visszatér Budapestre, e oly állam és nemzet barátságos érzelmeit hza meg ez országának, hol eddig ellenségeinket keresték.

Mi lesz Magyarországból,

ha a pánszláb győznek?

A „Gaz. Transilv.” bukaresti levelezője Románia állapotát napl-napra terheesebbnek látja. Ha a fenhéjázó zruok török lenne a jelenlegi harcban győző, akkor Romániától azon jogokat is igyekeznének elvenni, melyeket 1858 óta szerzett; a zmanok pedig ezeket fegyverrel oltalmazzák. A szlávok győzőnek, akkor támogatva (Oroszországtól, a feltétel az lenne, hogy a Daától és Balkántól az adriai tengerig egy független szláv állam állíttassék fel. Ezt pedig Osztrák-Magyarország és Britannia casus bli-nek tekintené. Az orosz nép forróbban nem is vár semmit, mint ezt. A nép s nem a kormány, mert Oroszországban ma a főszerepe nem a kormány, hanem a szt.-pétervári, ocsai s mindenekfelett a moszkai központi bizottságok játszanak. Ide folynak be a rubelék milliói, itt jelentkezik azok, kik Szerbiába akának menni; a moszkai bizottsággal levelez Csejaieff s nem az orosz kormánnyal. Az orosz ép el van határozva a szlávokat most s nem későbbben segíteni. Az oroszok nem akarnak teszekdni, hanem realisálni akarják a szlávok a nemzetiességi elveket úgy, mint Franciaország realisálta III. Napoleon alatt Olaszorszában. Ez elv győzelmeért az orosz nép és orosz 200,000 ember is hajlandó feláldozni. Ekurestből magánúton kérdést intéztek a moszkai bizottsághoz, hogy a szlávok egyesülése esetében mi lesz a román és magyar nem zettel s a válasza az volt, hogy a hacz eldölése után az európai congressus szabályozni fogja Európa nagyságát nem a historiai jogok, hanem a nemzetiességek majoritása szerint. E két nép felett a Habsburg ház furalkodni. A hivatalos nyelv magyar és román lesz. Mióta az oroszok e tervt Romániában megtudták, a románok minnt elkövetnek e terv megakadályozására, me a levelező szerint, nem hiszi senki, hogy román a magyarai valaha békeességben tudni élni. Meg lehetünk tehát nyugodva, mert a románok sem akarják e tervet elősegíteni.

Kis-Küküllőmeje megalakulása.

E folyó hó 9-ik ipján volt egybehiva Kis-Küküllőmegyének a közgyűlése, az új megyének új székhelyéreErzsébethvárosba.

Csekély volt a jelenlegi tagok száma, de azok is, kik megjeleek, habár a székváros vendégiszertő szíveséggel fogadta mindnyájukat, a kifejezett szíveséggel és rokonszenv dacára, idegen légtérbe érzették magukat.

E lehagoltságot okozta azon körülmény, hogy ellentétben az egy tagok iránt kitűnített szíveséggel, a vos nem tudott egy hajlékot kimutatni, melyKis-Küküllőmeje politikai testületét befogad, keresték a negyven szobát, melyet egyik országos ülésben a város egyik képviselője mege számára felajánlott — keresték, de izony föl nem találták, míg végre is a katonaság engedelméből, a katonai laktanya egy nagyobb terme megnyílt az alakuló első közgyűlés megnyitására, melynek rövid folyamáról az lábbiakban értesitem a „Kelet” olvasóit.

A dolgok rendje srint a közgyűlés a főispán kinevezésének felrassásával, a hivatalos eskü letétele, a székfoglaló és üdvözlő beszédek tartásával vette kezdetét, s a szokásos ünnepélyes eljárások befejezte után, a gyűlés színén bontatott fel belügyminiszter urnak a megye közönségéhez intett két rendelet, melyben felhívja a bizottgot, hogy Kis-Küküllőmegyét alakítsa meg a megalakulásának adjon jegyzőkönyvi kifejeést, és az új megye szervezését vigye keresztü meggyezvén, hogy az eddigi Meggyesszékbőlát közeg: u. m. Körös, Bogáti, Völz, Fej-Bajom, Nagy-Ekemező, Kis-Ekemező és Eszébethváros sz. kir. város bekebelezése, Oláh-Hidegkuti és Oláh-Andrásfalva községeknek Udvarhelymegyéhez való csatolása által a megye határszéli végmegállapítását nyernek.

A felolvasott minisri rendeletek tárgyalás alá vétetvén, minden előtt Kis-Küküllő megyét megalakultnak jenté a közgyűlés s mint utjonnan alakult törvényhatóság a király iránti hódolatának és hűg érzetének adott kifejezést s felkérni határta a ministerelnököt, hogy hódolatát a leghasabb trón elébe juttatni méltóztassék.

Van szerencsém a n. érd. helybeli és vidéki közönségnek becses tudomására juttatni, hogy helyt főtérén 6. számú házban

POLCZ ALBERT MŰCSARNOKA

ezég alatt

„olajnyomatu képek-, tükrök- és egyéb műtárgyak“-ból álló raktárt nyitotam.

A művészet iránti hódolatnak és terjesztésnek emelésére ezéző törekvésem remélmem engedi, hogy becses figyelmét új vállalatom iránt megnyerni szerencsés leendek. Az újabb kor találmányai közt az **olajnyomatu** rövid időn feltűnő jelentőségre emelkedett. Más részről pedig a szép műalkotások iránti érdeklődés a közönségnél csaknem az újsággá fejlődött, úgy egy ma már alig találhatni házat, melynek falát egy vagy több **olajnyomatu** kép ne díszítene. E körülmeny egyuttal a műkedvelésnek bizonyítéka. Az **olajnyomatu** tökéletességénél fogva merőben háttérbe szorította a drága acél- metszeteket és könyvmatokat, melyek a költséges üvegtáblák alatti őrzés által sem menthetők meg a gyors pusztulástól. S míg az utóbbiak csak hiányos másolatai az eredetieknek, nem bírva a kép legérdekesebb jellemével: a színnel; addig az **olajnyomatu** oly híven ábrázolja a legklasszikusabb műtermékeket, hogy a gyakorlott műértő is alig képes megkülönböztetni azokat az eredetiektől.

Nem lévén mindenki oly kedvező helyzetben, hogy magának eredeti festményeket szerezzon, s mintáz az **olajnyomatu** másolatok az eredetiek árának alig tizedrészébe kerülnek, megőrzésükön könnyű és nem jár költséggel: az **olajnyomatu** terjedése és az azok iránti előszeretet napról napra növekedésben van.

Városunk t. közönsége, ámbár eddig is pártolásban részesítette az **olajnyomatu**ot, még is némi és nem indokoltan visszatartással viseltetett iránta; mert mintán ez üzletág még nem volt kizárólagos képviselve, a t. közönség szédelgő útazókra és képűgnyűkőkre szorult, a kik visszaélve a bizalommal, a képekre előlegeket szedtek fel, aztán a megrendeléseket vagy nagyon hiányosan, vagy épen nem teljesítették. E visszaélés megszüntetése és a szédelgés e nemének gyökere elnyomása, vállalatom főcélja; ez pedig csak úgy érhető el, ha a t. n. é. közönség vállalatom életrevalóságáról meggyőződve, azt becses pártolásával szerencsésíteni szíveleendő.

Legyen szabad tehát kérem, hogy műcsarnokomat becses látogatásával megtisztelni, és a díszes és gondos választékról, izletes berendezéséről és kiállításáról, valamint a jutányos árából magának meggyőződést szerezni méltóztatnék.

Midőn a fennebb körvonalozott vállalatom megnyitást újolag is becses figyelmébe ajánlani bátorokodnám, ezt azon reményben teszem, hogy nagybecsű megrendeléseivel mielőbb és minél gyakrabban tegyisztelend, egyuttal azon hízegő reménnyel is keesegtetvén magam, hogy pontos és lelkiismeretes ügyvitel által sikerülend jóindulatu bizalmát nemcsak megnyernem, hanem azt állandólag meg is őriznem.

Kolozsvár, szeptember-hó 1876.

Kiváló tisztelettel:

POLCZ ALBERT.

Hivatalos.

34. — 1876.

(385)

(3—3)

Pályázat.

Deés város iskolaszéke, a polgári iskolánál, a város által ideiglenesen felállított latinnyelvtani tanszékre pályázatot nyit.

Évi javadalom 600 frt. az-az hatszáz forint, mely előleges havi részletekben vehető fel. Köteleesség: a latinnyelvet a polg. iskola mind a négy osztályában hetenként 22 órában tanítani.

A kellően felszerelt kérvények, iskolaszéki elnök dr. Szöcs Sámuelhez (Deés) küldendők.

Pályázati határidő f. é. szeptember 26-dika, s a megválasztott köteles állomását f. é. október 1-én elfoglalni.

Deés város iskolaszéke.

Nem hivatalos.

A Diána-fürdői intézetben

minden időtájban igénybe vehetők, a legkényelmesebben ellátott porcellán és rézkádós melegfürdők, ez utóbbiak nagyobb kényelem végett, főképpen gyengékedőknek és betegeknek, azonnal hához is vitetnek.

Ugyiszintén a jó hatású gőzfürdő számtalan bántalmakban, különféle kitűnő meleg és hideg zuhanyokkal, naponta a legillendőbb árban élvezhető. A hazamenetelre egy kocsi általi szállításról is van gondoskodva. (196) (11—*)

A mit is ezennel tisztelettel a t. cz. közönségnek számos részvétel végett, tekintve a tetemes kiállítási költségeket, tudomására juttatni kötelességének tartja

Kolozsvárt, 1875.

A Diána-fürdő igazgatósága.

(373)

(2—8)

TAUB KÁROLY rumburgi vászon- és fehérneműgyár-aktárának fiókja BUDAPESTEN

Hatvanutca, a magyarutczával szemben, ajánl mindenemű vásznat, asztalneműt, Chifont, parkétot, csipke-függőnyt, asztal- és ágylakarót, valamint minden e szakmába vágó cikket, különösen kész női-, férfi- és gyermek fehérneműt.

Az árak szoliditása, a czégnek 19 éves fennállása óta eléggé ismeretes, tehát azok további feldicséresse fölöslegesnek mutatkozik.

Az árak a legolcsóbbra szabók s minden czikket számmal leírva láthatók.

Teljes menyasszonyi kiállítások megrendelés szerint a leggyorsabban elkészíttetnek, s kézi valamint gépmunka és hímzés a legnagyobb szorgalommal teljesítetik, a mi pedig formát, színt, kiállítást és árakat illet, minden méltányos követelésnek meg lesz felelvé. Árki-mutatások kívánatra elkészíttetnek, s minta-darabok állítanak vagy küldetnek.

Kivonat a nagy árjegyzékből.

Rumburgi szövet-vászon, 42 méter (54 rőt), legnehezebb fajta a 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 36, 40, 45, 50, 55, 60—100 frt. a legfinomabb.

Hollandi vagy íróni vászon, 39 méter (50 rőt) 1/2 széles a 18, 20, 25, 28, 30, 32, 36, 40—60 frt. a legfin. Ugyanaz 39 méter (42 rőt), 1/2 széles a 18, 18, 20, 22, 24, 26 és 30 frt. a legfinomabb.

Rumburgi fehércezná-vászon, 23 méter (30 rőt), 1/2 széles a 10, 12, 13, 14, 15, 17—22 frt. a legfin. Ugyanaz 1/2 széles a 12, 15, 16, 17—24 frt. a legfinomabb.

Creas-gyolcs, 29 1/2 méter (38 rőt), a 13, 15, 17, 19, 20, 22, 24, 26, 28—35 frt. a legfinomabb.

Lepedők varrás nélkül, 1/2 széles, 2 1/2 hosszú, darab száma 2, 230, 250—280 frt. Ugyanaz 1/2 széles a 250, 280, 3 frt.

Szileziai gyolcs, 23 méter (30 rőt), a 7 1/2, 8, 8 1/2, 9—12 frt.

Házi vászon, 23 méter (30 rőt), a 6, 7, 8—10 frt.

Chifon vagy angol shirting, méterje vagy 1 1/2, rőt, a 25, 30, 35, 40, 45, 50—55 frt.

Ágy-kanevász darab száma, 23 méter (30 rőt), a 8, 9, 10, 11, 12—14 frt.

Len-zsebkendők tucetje, a 250, 3, 3 1/2, 4, 4 1/2, 5, 5 1/2, 6—12 frt. Schnürli vagy piképarkét, darabja 8, 10, 12, 14, 16—20 frt.

Abroszok, asztalkendők, törölközők, kávéskendők aránylag még olcsóbban. — A kész fehér ruhák árai később fognak tudtúl adni.

Levélbeli megrendelések különös figyelemmel és lelkiismeretesen teljesíttetnek, nem megfelelő cikkek 8 nap alatt visszavetnek.

Czím: Hatvanutca a magyarutczával szemben.

(388) (1—1) **Kiadó vendéglő.** Kolozsvárt az „Angel-lóhoz“ czimzett (sárga) vendéglő bérbe kiadó. Értekezhetni öv. Schilling Jánosnál helytt.

(15) (33—52) **Nehézkórt** (nyavalya-öröst) levél által gyógyít dr. Kiliisch különleges orvos Neustadtban, Drezda (Szászország). Eddig 8000-nél többet kezelt sikerrel.

(28) (34—*) **Gummi és halhólyagból készült** övszereket (Cottons) utánvétellel titoktartás ígérete mellett, ducet-jét 2 frtól 6 frt.ig, küld J. N. Schmeidler gummi gyáros Bécsben, VII. Bezirk Stüftgasse Nr. 19.

Pályázat, polgári iskolai tanítóságra.

A zilahi államilag segélyezett községi 4. osztályu polg. iskolánál a földrajz-, történelem-, magyar- és német nyelv tanítására rendszeresített tanítói állomás; mely az állami pénztárból havi részletekben kiszolgáltatandó évi 800 frt. és 200 frtnyi lakház élvezetével van egybekötve, — üresedésbe jövén, annak betöltésére a vallás és közokt. m. kir. miniszter urnak folyó évi szeptember-hó 3-án 1876. sz. a. kelt rendlete alapján, ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy a szóban forgó állomás elnyerése végett egyenesen a vallás és közokt. m. kir. miniszter úrhoz intézendő, s tanítói képesíttségükről, eddigi alkalmaztatásukról, s erkölcsi jó magaviseletükről szóló okmányokkal felszerelt folyamodványukat, alulírt tanfelügyelőséghez, **folyó évi október-hó 22-keig**, annál is inkább beküldeni siessenek, mert a később érkező folyamodványok figyelembe vételni nem fognak. (389) (1—2)

Zilahon, 1876. évi szeptember-hó 14-én.

KEREKES JÓZSEF,

Szilágymegye kir. tanfelügyelője.

(387)

(1—20)

Legkitűnőbb szepítő-szerek.

Dr. BÉRINGUIER L. **KORONA-SZESZE** (A kölni víz quintessenciaja.) Eredeti üvegekben 1 frt 25 és 75 kr. Kitűnő minőségben nemcsak mint illat- és mosdó-víz, hanem mint dicső gyögyerejű szepítő, mely az állatszereket élcsíti és erősíti.

Dr. Borchardt orvost. **NÖVENY-SZAPPANA.** Az arcbőr szepítésére és epentartására, és minden bőrtisztatlanság ellen, valamint minden-mű furdokhoz nagy sikerrel használható. Lepecsételt eredeti csomagokban 42 kr.

Dr. BÉRINGUIER NÖVENYI HAJFESTŐSZERE. (Teljes tokban kefék és csészékkel 1 frt.) Mint tökéletesen czél szerűnek és teljesen ártalmatlannak ismert szer a hajak és szálak, egy a szemöldök minden árnyazatu színre való tetésére szerinti tartós befestésére.

Dr. LINDES tanár növényi rud-hajkenőce fokozza a haj fényét és hajlékonyságát, alkalmas egyszerűen a hajdomoknak épen tartására. Eredeti darabja 50 kr.

Dr. Béringuiet növénygyökér-olaja A legalkalmasabb használatra elégséges üvegekben ára 1 frt. o. é. A legalkalmasabb használatra elégséges üvegekben ára 1 frt. o. é. A legalkalmasabb használatra elégséges üvegekben ára 1 frt. o. é.

Dr. Suin de Boutemard fogpasztája egész és fél csomagokban 70 kr. és 35 kr. A legkitűnőbb, legkényelmesebb és legbiztosabb szer a fogak és fogaz epentartása és tisztítására; e paszta egyszerűen az egész szájrészek igen jókora üdöségét kölcsönöz.

Balzsamos olajbogyó-szappan. Mint szelid és hathatós mindennapi mosdószert, még a leggyöngyöbb bőrtölölgek és gyermekek számára is igen alkalmas. Eredeti csomagban 35 kr.

Dr. HARTUNG **CHINAHÉJ OLAJA** A haj tenyésztésére és szepítésére a legjobb chinahéj lefűzése balzsam-olajjal. Ára 85 kr. Dr. Hartung NÖVENY-HAJKENŐCE. A legalkalmasabb, táplálékul szolgáló és növényrészekből, a hajnövelés előmozdítása és élcsítése. Ára 85 kr.

LEDER TESTVÉREK balzsamos halmányolaj-szappana. Legújabb finom és olcsó mosdószert. Egy darab ára 25 kr. o. ért. 4 darabé egy pakétban 80 kr. o. é.

Valamennyi fentebb czikktól mint feltűnő tulajdonságuk által dícséretesen bebizonyított tárgyakkal valódiságukért jótállással kizárólagosan kapunk Kolozsvárt: WOLFF J. és KÖHL J. gyógyszerészeknél, valamint: Bethlenben: Bernárd Dániel gyógyszerész. Besztercezen: Fleischer Rudolf és Kélp Frigyes. Brassóban: Jekelius Fr. és Morscher Fr. W. gyógyszerészek. Földvár: Madhara Pál. Kézdivásárhely: Fejér Lukács. Marosvásárhely: Fogarasi D. J. M. gyógyszerész. Bruckner Károly. N-Szebenben: Stengel Sámuel és Albrecht Adolf. Segesvárt: Mischbacher J. B. és Oláh F. Seges-Szent-Györgyben: Centak testvérek. Szamosújvárt: Plasintár David gyógyszerész, és Szász-Sebesen: Weiszertel övgyógy és Baumann gyógyszerész, Reinhardt J. C. uraknál.

Övünk mindenkit hamisítások ellen és legközelebb nemcsak a hamisítók és a hamisítványok elárastói neveit is, nyilvánosan kihirdetjük!!

RAYMOND és TÁRSA

Berlinben, cs. kir. szabadalmak tulajdonosai és gyárosok.

(298)

(5—6)

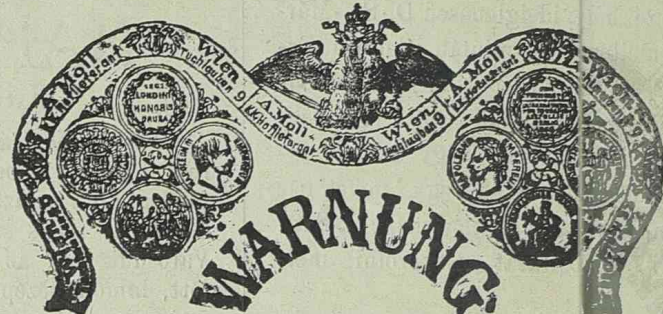
Frankenberg technicum (Szászország),

(alapított 1865-ben, kiképezett 700 tanulót).

Polytechnikai iskola.

Gépszerszerkezésre (mérnökök, constructorok). Ut- és vaspályák építésére. Technikai vegytanra, teljesen berendezett nagyobb laboratorium. Fűtőtelek ingyen. Műmesteri iskola — Előkészítő iskola egy éves önkéntesek vizsgájára. A teli tanfolyam kezdete október 20-án. Szabad előkötés. Fűtőtelek ingyen. Technicum igazgatóságánál.

MOLL Seidlitz-pora.

Csak akkor valódi, ha minden doboz czimlapján a szász és az ún. sokorosított czégem van lenyomva.

Büntető bírósági ítéletek ismételten constatálták czégem és véggyem meghamisításait, azért óva intem a közönséget az ilyen hamisítványok vásárlása ellen, inthogy azok csak ártalmasra vannak számítv.

Egy lepecsételt eredeti doboz ára 1 ft. o. é.

Valódi minőségben kapható az X szel jelölt czégemnél.

Franczia borszesz sóval.

A legmegbízhatóbb össegélyző szere a szentű emberiségnek minden belső és külső gyuladással, a legtöbb betegség ellen mindennemű sebesülések, fejt-, ül- és fogfájás, régi sérvek és nyit sebek, rákfekélyek, úszók, angulafás, mindennemű bénulás és sérülés stb. stb. ellen.

Üvegekben használati utasítással együtt 3 kr. o. é. Valódi minőségben a t-tel jelölt czégemnél.

Dorsch-halmáj-zsírolaj

Krohn M. és Társa-tól Bergenben (Norvégiában). Ezen halmáj-zsírolaj zalamennyi, a kereskedelemben előforduló, faj kö-züött az egyedüli, mely orvosi czélakra használható.

Ára egy üvegnek használati utasítással együtt 1 ft. o. é.

Valódi minőségben a *-gal jelölt czégemnél.

MOLL A. Tuchlauben, nächst dem Bazz, Wien.

Raktárak. Kolozsvárt: (x*) Valentini Ad. gyógyszerész. (x*) Wolff Ján. gyógyszerész. (x*) Dr. Hintz György, gyógyszerész. (x*) Széki Mihály, gyógyszerész. Besztercezen: (x) Lang Károly, gyógyszerész. Décsen: (x*) Krémer Samu Déván. (x) Lengyel György gyógyszerész. Dicső-Szent-Mártonban: (x) Fischer Ede, gyógyszerész. Szebenben: (x*) Müller gyógyszerész. (x*) Thalmayer F. (x*) Reissenberger A. F. Szászsebesen: (x) Reinhardt J. C. Szerheltyt. (x*) Schimert F. gyógyszerész. Zalatna: (x) Mihelyes S. gyógyszerész. Segesvárt: (x) Teutsch J. B. urnál.

Kézi és járgy- (Göpel) tüzetre, melyek feltűnőhatalan szolgálatakö-pességük és silárd szerkezetük mi-att 1875-ben O. ezüst és más érem-mel lettek kitűltve, már most 34,000 példányban vannak Európa minden országában cserjedve, lényegesen javított alakba szállít tetemesen mó-dosított árak mellett, a szállítási díj-jal együtt, készség és próbaidőre. A hol még ne vagyunk képviselve, szelid ügyölket óhajunk.

(336)

(3—8)

Cseplőgépeket

Egy kézi cseplőgép ára

100 frt. — franco Bécs.

Mayfarth F. és társa gépgyára M. Fankfurtban.

(337)

(5—6)

Hölgyeknek! Valódi hajfonatok (Zopf)

röfnyi hosszúak, igen teljes és valódi ép emberhajból, jó és tartós munka jótállásával csak **frt. 250—3.** Kívánatra még szebbek min-den színben kaphatók **350—450 frt. a legszebbek.** Vidéki rendelvények egy haj-minta beküldése után, pontosan és szelidán utánvétellel eszkö-zöltenek és minden meg nem felelő készséggel kicseréltetik. Továbbá ajánljuk szép **hajfürtdiszeket** (Loekenchignon) bámulatos olcsó árakon.

LÖWENBEIN J BUDAPEST, VII.

kis mező-utca 30. sz. I. em.

Mindenemű hajmunkák gyorsan és legolcsóbban készíttetnek el.